

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA

Parlamentní volby ve Finsku 2019

Obsah:

Obsah

ÚVOD	3
POLITICKÝ A VOLEBNÍ SYSTÉM.....	3
POLITICKÉ STRANY VE FINSKU	4
VÝVOJ PO VOLBÁCH 2015	6
TÉMATA VE VOLEBNÍ KAMPANI 2019.....	7
VÝSLEDKY VOLEB 2019	8
ZDROJE.....	10

Vybraná témata č. 24/2021

listopad 2021

autor: Nina Konvalinková, Karolína Buňatová

Shrnutí

Dne 14. dubna 2019 proběhly ve Finské republice parlamentní volby. Jejich hlavním tématem byl boj proti klimatickým změnám. Volební výsledek byl velmi těsný, s rozdílem vždy jednoho získaného mandátu mezi politickými stranami na prvních třech příčkách. Strana středu, která vedla vládu od předchozích voleb v roce 2015, skončila až na čtvrtém místě. Vládu sestavila Sociálně demokratická strana. Koalice pěti stran však již v prosinci 2019 čelila krizi, když předseda vlády Antti Rinne rezignoval. Na premiérském postu ho vystřídala místopředsedkyně Sociálně demokratické strany Sanna Marinová, která finskou vládu vede do současnosti.

Tento text nejprve představuje politický a volební systém Finska, následuje popis vybraných finských politických stran a shrnutí politického vývoje od voleb v roce 2015. V další části se text věnuje předvolební kampani a výsledkům voleb v roce 2019. V závěru je popsán politický vývoj ve Finsku po volbách.

Obsah

ÚVOD.....	3
POLITICKÝ A VOLEBNÍ SYSTÉM	3
POLITICKÉ STRANY VE FINSKU	4
VÝVOJ PO VOLBÁCH 2015	6
TÉMATA VE VOLEBNÍ KAMPANI 2019.....	7
VÝSLEDKY VOLEB 2019	8
SESTAVENÍ VLÁDY A NÁSLEDNÝ VÝVOJ.....	9
ZDROJE	10

Úvod

Dne 14. dubna 2019 proběhly ve Finské republice parlamentní volby. Jejich hlavním tématem byl boj proti klimatickým změnám. Volební výsledek byl velmi těsný, s rozdílem vždy jednoho získaného mandátu u politických stran na prvních třech příčkách. Strana středu, která vedla vládu od předchozích voleb v roce 2015, skončila až na čtvrtém místě. Vládu sestavila Sociálně demokratická strana. Koalice pěti stran však již v prosinci 2019 čelila krizi, když předseda vlády Antti Rinne rezignoval. Na jeho postu ho vystřídala místopředsedkyně Sociálně demokratické strany Sanna Marinová, která finskou vládu vede do současnosti.

Politický a volební systém

Finská republika (dále jen „Finsko“) je parlamentní demokracií. Nezávislost země byla vyhlášena v roce 1917 a první ústava vešla v platnost o dva roky později. Nyní se finský politický systém řídí ústavou platnou od 1. března 2000¹ s pozdějšími novelizacemi, která zakotvuje oddělení zákonodárné, výkonné a soudní moci (čl. 3 Ústavy). Zákonodárná moc je v rukou lidu reprezentovaného jednokomorovým parlamentem (*Eduskunta*). Představiteli výkonné moci jsou pak prezident republiky a vláda, jejíž členové se zodpovídají parlamentu (čl. 60 Ústavy).

Ústava rovněž definuje postup sestavení vlády. Politické strany zastoupené v parlamentu nejdříve vyjednávají o politickém programu a složení vlády. Na základě výsledku těchto vyjednávání a po vyslechnutí předsedy parlamentu a předsedů parlamentních skupin předá prezident parlamentu informaci o tom, koho nominuje na post předsedy vlády. Tuto nominaci musí podpořit nadpoloviční většina členů parlamentu. Pokud se tak nestane, probíhá druhé kolo stejnou procedurou. V případě, že parlament nepodpoří ani druhou prezidentovu nominaci, je předseda vlády volen přímo parlamentem. Zvolen je ten kandidát, který získá prostou většinu hlasů (čl. 61 Ústavy). Zvolený předseda vlády je jmenován do funkce prezidentem a prezident rovněž jmenuje členy vlády nominované premiérem. Vláda po svém jmenování předkládá parlamentu svůj programový dokument ve formě prohlášení. Následně se koná hlasování o důvěře a je nutné získat většinu všech hlasů. Vláda musí rezignovat v případě, že parlament odmítne zákon, se kterým se pojilo hlasování o důvěře.

Legislativní iniciativu mají vláda a parlament. Finský parlament má 200 poslanců, kteří jsou voleni na čtyřleté období poměrným systémem za použití d'Hondtova dělitele a bez uzavírací klauzule.²

¹ Tento dokument nahradil dosavadní čtyři ústavní zákony a oslabil úlohu prezidenta republiky. Text dokumentu v anglickém jazyce k dispozici na: <https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/1999/en19990731.pdf>

² Výjimkou je poslanec, který reprezentuje autonomní oblast Ålandy a který je volen většinovým systémem. Finský volební zákon v anglickém jazyce k dispozici na: https://www.legislationline.org/download/id/7825/file/Finland_Election_Act_1998_am2016_en.pdf

Politické strany ve Finsku

Sociálně demokratická strana (*Sosialidemokraatit, SDP*) byla založena v roce 1899 jako Finská dělnická strana. Jedná se o nejstarší aktivní finskou politickou stranu a také o jednu z nejvlivnějších stran ve Finsku. Mezi její hodnoty patří mír, rovnost a spravedlivá společnost založená na solidaritě. Globální hospodářství podle sociálních demokratů oslabuje demokracii a v konečném důsledku podryvá samotnou tržní ekonomiku. Světové trhy by proto měly být regulovány a jejich zneužití by mělo být napraveno.³ Sociální demokraté chtějí posílit EU v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a rozšířit rozhodování kvalifikovanou většinou a použití konstruktivní abstinence.⁴ V Evropském parlamentu má strana dva zástupce ve skupině Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu. V současné době je předsedkyní strany a zároveň premiérkou Sanna Marinová.

Strana Finové (dříve Práví Finové; *Perussuomalaiset, PS*), která je řazena mezi populistické a euroskeptické strany, byla založena v roce 1995 na idejích národního a sociálního konzervatismu. Požaduje revizi unijního rozpočtu – například zrušení některých poradních výborů či finanční rozvojové pomoci spojované s představou budoucího přistoupení k EU (jako v případě Turecka) – a navrhuje vystoupení z eurozóny.⁵ Staví se také proti imigraci. Strana usiluje o navýšení kapacit finských obranných složek, udržení zemědělské produkce ve Finsku či zavedení tzv. klimatické daně (která by přispěla ke zvýšení konkurenceschopnosti Finska)⁶. Podporuje podnikání, individualitu člověka a demokratické principy a hodnoty jako předpoklad pro silný nezávislý stát.⁷ V Evropském parlamentu má strana dva zástupce ve skupině Identita a Demokracie. Předsedkyní strany je v současné době Riikka Purraová.

Národní koaliční strana (*Kansallinen Kokoomus, KOK*) byla založena v roce 1918, podílí se na všech koalicích od roku 1990. Na základě liberálně konzervativní ideologie podporuje volný trh, vzdělání, ochranu životního prostředí, evropskou integraci a zapojení občanů do rozhodování. Chrání finské národní dědictví, kulturu a jazyk a odkazuje se na tradiční hodnoty.⁸ V Evropském parlamentu má tři zástupce v poslaneckém klubu Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů). V současné době je předsedou strany Petteri Orpo.

Strana Středu (*Keskusta, KESK*), původně Agrární liga, byla založena v roce 1908. Jedná se o liberálně konzervativní stranu. Hlavními hodnotami jsou svoboda jednotlivce, environmentální myšlení, decentralizace, tržní ekonomika, inkluzivní společnost, podpora podnikání a zemědělství.⁹ Na úrovni EU usiluje o sociálně zodpovědné prostředí a o globální vliv v oblastech jako jsou udržitelné životní prostředí či boj proti chudobě. Stále je však třeba zohledňovat, co je nejlepší pro Finsko.¹⁰ Po volbách v roce 2015 byla strana v čele vlády. V Evropském parlamentu má dva zástupce ve skupině Renew Europe. V současné době je předsedkyní strany a zároveň ministryní financí Annika Saarikková.

³ Principles. Dostupné z: <https://sdp.fi/en/learn/principles/>.

⁴ International Policy Declaration. Dostupné z: <https://sdp.fi/en/international-policy-declaration/>.

⁵ The Finns Party's European Union Policy. Dostupné z: https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2019/05/EUpolitiikkaENG_2019.pdf.

⁶ Tamtéž.

⁷ The Finns Party Principle Program. Dostupné z: https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2019/06/Periaateohjelma-19.10.2018_SU_In-English.pdf.

⁸ Finland's largest political parties. Dostupné z: <https://europarlamenti.info/en/elections/political-parties/Finland-parties/>.

⁹ Our Politics. Dostupné z: <https://keskusta.fi/en/our-politics/our-calling-and-values/>.

¹⁰ Our Politics. Dostupné z: <https://keskusta.fi/en/our-politics/centre-party-in-europe/>.

Strana zelených (*Vihreät De Gröna, VIHR*) vznikla v roce 1987 na základech zeleného občanského hnutí. Je to silně reformistická strana podporující zelený sociální liberalismus. Socialismus ani tržní ekonomika podle Strany zelených dostatečně nezohledňují problematiku životního prostředí či rozvojových zemí. Pozornost by měla být věnována budoucím generacím, ochraně životního prostředí, prosazování rovnosti lidí a obraně lidských práv.¹¹ Strana podporuje feminismus a multikulturalismus, většina příznivců podporuje manželství a adopční práva stejného pohlaví.¹² V Evropském parlamentu má tři zástupce ve skupině Zelených/Evropské svobodné alianci. Stranu vede Maria Ohisalová, která je zároveň v současné vládě ministryní vnitra.

Svaz levice (*Vasemmistoliitto, VAS*) je „červeno-zelená“¹³ levicová strana založená v roce 1990 spojením Finské lidové demokratické ligy, Finské ženské demokratické ligy a Komunistické strany Finska. Mezi její základní hodnoty patří rovnost (také na základě pohlaví, sexuální orientace či náboženského vyznání), demokracie, svoboda a udržitelný rozvoj. Strana prosazuje tzv. zelený socialismus. Dosažení sociální spravedlnosti bude možné až po zastavení klimatických změn, vyčerpávání přírodních zdrojů a rostoucí nerovnosti.¹⁴ Podporuje silné postavení odborů a právo každého jednotlivce na práci a příjem. Vůči EU je spíše kritická, zdůrazňuje sociální prvky v evropském integračním procesu. Vůči imigraci se však staví kladně a podporuje uznání stejných práv pro imigranty jako pro rodné Finy.¹⁵ V Evropském parlamentu má jednu poslankyni ve skupině Levice v Evropském parlamentu – GUE/NGL. Její předsedkyní je Li Anderssonová, která je rovněž v aktuální vládě ministryní školství.

Švédská lidová strana (*Svenska folkpartiet/Ruotsalainen kansanpuolue, SFP/RKP*) je středová liberální strana založená v roce 1906. Zastupuje švédskou menšinu ve Finsku, ale postupně se začala zabývat také podporou dalších minorit. Je zastáncem dvojjazyčné společnosti a silnější evropské komunity. V Evropském parlamentu má jednoho zástupce ve skupině Renew Europe. Současnou předsedkyní strany a zároveň ministryní spravedlnosti je Anna-Maja Henrikssonová.¹⁶

Křesťanští demokraté (*Kristillisdemokraatit, KD*) je tradiční křesťansko-demokratická konzervativní strana založená v roce 1958, kdy se oddělila od Národní koaliční strany. Strana klade důraz na křesťanské hodnoty a jejich zahrnutí do rozhodovacího procesu, podporuje ekologické hospodářství a stará se o sociální rozvoj a obranu nejslabších členů společnosti.¹⁷ Podporuje podnikání, zavedení minimálního příjmu, tak aby mohli občané převzít zodpovědnost za svůj život. Jádrem společnosti je rodina, manželství má být svazkem muže a ženy.¹⁸ V Evropském parlamentu není v současné době zastoupena. Stranu vede Sari Essayahová.

¹¹ The Greens in Finland. Dostupné z: <https://www.greens.fi/the-greens-in-finland/>.

¹² Finland's largest political parties. Dostupné z: <https://europarlamenti.info/en/elections/political-parties/Finland-parties/>.

¹³ Left Alliance. Dostupné z: <https://vasemmisto.fi/frontpage/>.

¹⁴ Our vision: the red-green future. Dostupné z: <https://vasemmisto.fi/themes-and-values/our-vision-the-red-green-future/>.

¹⁵ Finland's largest political parties. Dostupné z: <https://europarlamenti.info/en/elections/political-parties/Finland-parties/>.

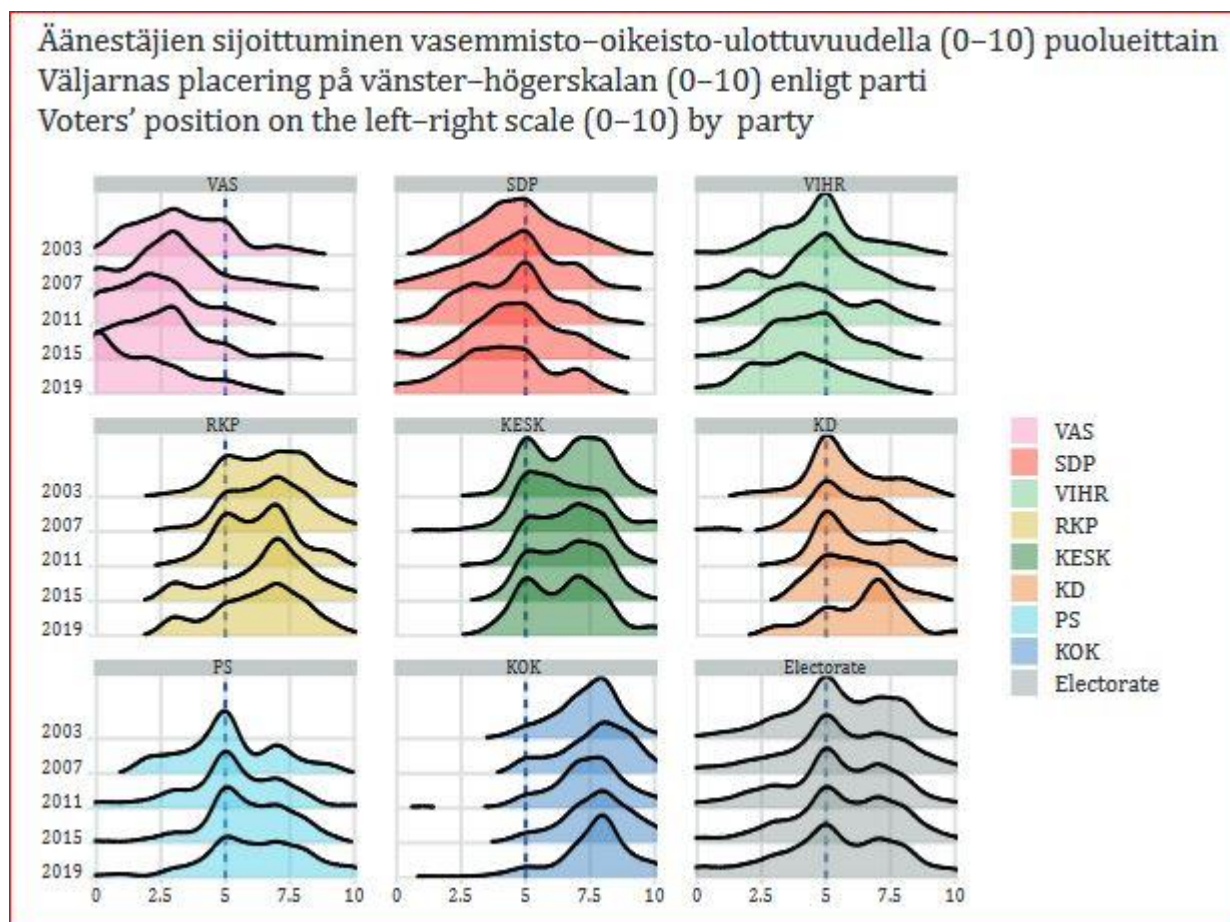
¹⁶ The Swedish People's Party of Finland. Dostupné z: <https://sfp.fi/en/party/about-us/>.

¹⁷ Politics. Dostupné z: <https://www.kd.fi/en/politics/>.

¹⁸ Finland's largest political parties. Dostupné z: <https://europarlamenti.info/en/elections/political-parties/Finland-parties/>.

Pravo-levou orientaci voličů jednotlivých politických stran znázorňuje následující graf.

Graf: Orientace voličů jednotlivých politických stran na pravo-levém politickém spektru (0-10)

Zdroj: Ministry of Justice Finland¹⁹

Vývoj po volbách 2015

Vládu po parlamentních volbách v roce 2015 tvořila koalice Strany středu, Strany Finové a Národní koaliční strany a ovládala 104 z 200 křesel ve finském parlamentu. Koalice prošla menším neklidem při zvolení kontroverzního Jussiho Halla-aho²⁰ na post předsedy strany. Finský premiér Juha Sipilä byl tímto krokem znepokojen a oznámil, že nebude spoluvládnout se stranou, jež má Halla-ahu v čele. Dvacet poslanců Strany Finové včetně všech členů vlády z této strany však přešlo do nově vzniklého hnutí Modrá reforma (*Sininen tulevaisuus, SIN*; strana pak byla oficiálně založena v listopadu 2017).²¹ Hnutí dále podporovalo vládní koalici a Strana Finové přešla do opozice. Vláda byla oceňována za návrat hospodářského růstu, pokles nezaměstnanosti a posílení veřejných financí.

Dne 8. března 2019 oznámil předseda vlády Juha Sipilä rezignaci. Toto rozhodnutí přišlo v důsledku neprůchodnosti reformy systému zdravotnictví a sociální péče (SOTE) v parlamentu, což byl jeden z hlavních cílů premiéra. Tlak na finský sociální systém se zvyšuje kvůli stárnutí populace.

¹⁹ The Finnish Voter, 2003-2019. Dostupné z: https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2020/12/OM_Suomalainen_aanestaja_2nd-edition_dec-2020.pdf, s. 21.

²⁰ Jussi Halla-aho je hlasitým kritikem imigrace. Za extrémistické názory na jeho blogu mu byly soudně uloženy pokuty. Viz: Finland election: Tough coalition talks after split poll. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47893264>.

²¹ Finland election 2019: all you need to know about the landmark vote. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2019/04/12/finland-election-2019-all-you-need-to-know-about-the-landmark-vote>.

V roce 2018 bylo 21,4 % Finů ve věku 65 a více let; tento podíl na celkové populaci byl čtvrtý nejvyšší v Evropě.²² Plánovaná reforma obsahovala nové rozdělení administrativních jednotek řízení systému a zahrnutí soukromých společností do systému zdravotní péče. Vláda také navrhovala garantovaný minimální příjem 560 eur pro 2 tisíce nezaměstnaných osob. První výsledky pilotního programu však ukázaly, že osoby, které získaly garantovaný minimální příjem, zůstaly nezaměstnané.²³ Sipilä při své rezignaci uvedl, že reforma nebude parlamentem schválena do konce jeho volebního období. Opozice reformu od začátku kritizovala pro její přehnanou ambicióznost a považovala ji za odsouzenou k nezdaru.²⁴ K jejímu neschválení také přispěly skandály v domovech s pečovatelskou službou (nedostatek zaměstnanců či špatné zacházení s klienty včetně zneužívání). Finský prezident Sauli Niinistö rezignaci přijal a požádal premiéra o vedení dočasné vlády do té doby, než bude po volbách jmenována vláda nová.

Témata ve volební kampani 2019

Nejdůležitějšími tématy voleb v roce 2019 byly **reformy systému zdravotnictví, otázky životního prostředí, imigrace a zaměstnanost**. Hlavním tématem volebních kampaní byl však boj proti **klimatickým změnám**. Třetina finské populace žije za polárním kruhem²⁵ a tématu klimatických změn se tak v kampani věnovaly všechny politické strany včetně Strany Finů, která se však jménem svých voličů z venkova zároveň zasazovala o zmírnění a zpomalení snah o ochranu životního prostředí a otevřela téma ceny za boj proti klimatické změně. Ústředním předvolebním tématem této strany byla migrace. Problematika klimatických změn se dostala do popředí v říjnu 2018, kdy Mezivládní panel pro změnu klimatu (*Intergovernmental Panel on Climate Change*, IPCC) zveřejnil zprávu, že svět má 12 let na to, aby zabránil katastrofě vyvolané klimatickými změnami.²⁶ V celostátním průzkumu veřejného mínění odpovědělo 70 % respondentů, že by boj proti klimatickým změnám a snižování uhlíkové stopy měly být prioritami nové vlády.²⁷

Strana středu v kampani avizovala vysoké investice do sociálního pojištění a na oblast výzkumu a vývoje. Uvedla, že vytvoří 100 tisíc nových pracovních míst, tak aby se zvýšila zaměstnanost na 75 %.²⁸ Strana také uvažovala o snížení věkové hranice aktivního volebního práva na 16 let. **Národní koaliční strana** slíbila snížení daní. **Sociálně demokratická strana** se postavila proti reformě sociálního a zdravotnického systému (viz výše) a slíbila posílení sociálního státu. **Levá aliance** se v kampani zaměřila na boj s nerovností. Ozámila záměr zavedení daně z majetku a zvýšení počtu daňových pásem. **Strana zelených** avizovala podporu pracovní migrace a vytvoření nových pracovních míst. **Praví Finové** by po volbách usilovali o snížení veřejných výdajů, vyšší investice do péče o staré, posílení policejních složek a zastavení humanitární imigrace.²⁹

²² Finsko se o tuto příčku dělilo s Německem. Vyšší podíl populace nad 65 let věku měly Portugalsko, Řecko a Itálie. Viz: Finland's government resigns over failed healthcare reform. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47496326>.

²³ Tamtéž.

²⁴ Finland's Sipilä hopes to turn crisis into election reboot. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/finlands-juha-sipila-hopes-to-turn-crisis-into-election-reboot/>.

²⁵ Social Democrats win top vote in Finland election, followed by populist party. Dostupné z: <https://nationalpost.com/news/climate-change-social-care-are-top-issues-in-finnish-vote>.

²⁶ Více k tématu viz: <https://www.ipcc.ch/2018/10/08/summary-for-policymakers-of-ipcc-special-report-on-global-warming-of-1-5c-approved-by-governments/>

²⁷ Social Democrats win top vote in Finland election, followed by populist party. Dostupné z: <https://nationalpost.com/news/climate-change-social-care-are-top-issues-in-finnish-vote>.

²⁸ Towards victory for the Social Democrats in Finland?. Dostupné z: <https://www.robert-schuman.eu/en/eem/1796-towards-victory-for-the-social-democrats-in-finland>.

²⁹ Tamtéž.

Výsledky voleb 2019

Parlamentní volby ve Finsku proběhly dne 14. dubna 2019. Jejich výsledek byl významný i z hlediska nadcházejícího předsednictví Finska v Radě EU (od 1. července 2019).

Následující tabulka uvádí volební výsledky v letech 2015 a 2019.

Tabulka: Přehled výsledků voleb do finského parlamentu v letech 2015 a 2019

	2015		
	%	Počet hlasů	Počet mandátů
SDP	16,5 %	490 102	34
PS	17,7 %	524 054	38
KOK	18,2 %	540 212	37
KESK	21,1 %	626 218	49
VIHR	8,5 %	253 102	15
VAS	7,1 %	211 702	12
SFP/RKP	4,9 %	144 802	9
KD	3,5 %	105 134	5

	2019		
	%	Počet hlasů	Počet mandátů
SDP	17,7 %	546 471	40
PS	17,5 %	538 805	39
KOK	17,0 %	523 957	38
KESK	13,8 %	423 920	31
VIHR	11,5 %	354 194	20
VAS	8,2 %	251 808	16
SFP/RKP	4,5 %	139 640	9
KD	3,9 %	120 144	5
Liike Nyt ³⁰	2,3 %	69 427	1

Zdroj: Ministry of Justice – Information and Result Service^{31, 32}

Straně středu (*KESK*) klesla podpora oproti volbám v roce 2015 nejvíce (ze 49 mandátů obhájila jen 31). Voliči ji tak zřejmě potrestali za neschopnost prosadit ambiciózní reformy zdravotnického systému a sociální péče. Naopak vítězná Sociálně demokratická strana (*SDP*) si polepšila o šest mandátů (získala 40 křesel) a Strana Finové (*PS*) o jeden (získala tak 39 křesel). Na třetím místě byla Národní koaliční strana (*KOK*) s 38 mandáty. Pro Sociálně demokratickou stranu, která ve volbách zvítězila naposledy v roce 1999³³, byl takto těsný výsledek voleb komplikací pro povolební vyjednávání. Ostatní strany navíc nechtěly být ve vládě s populistickou Stranou Finů.³⁴ Přeliv voličů politických stran v posledních dvou volbách je znázorněn na následujícím grafu.

³⁰ Politická strana *Liike Nyt* (Hnutí teď) je liberální strana jednoho politika založená v roce 2018 po odštěpení od Národní koaliční strany (*KOK*).

³¹ Parliamentary Elections 2015. Dostupné z: https://tulospalvelu.vaalit.fi/E-2015/en/tulos_kokomaa.html.

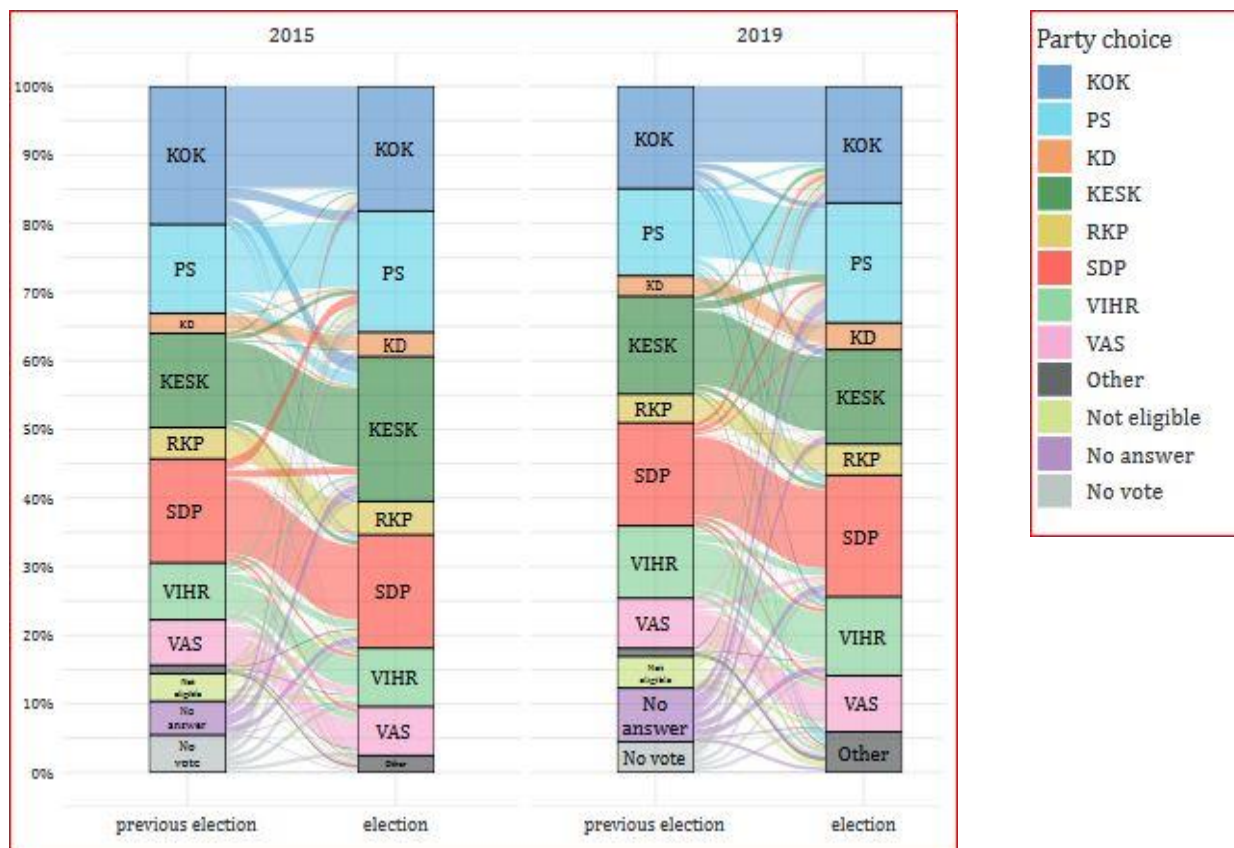
³² Parliamentary Elections 2019. Dostupné z: https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV-2019/en/tulos_kokomaa.html.

³³ *Parties and Elections in Europe* [online]. Dostupné z: <http://www.parties-and-elections.eu/finland.html>.

³⁴ Riding populist wave, Finns Party nearly wins Finland vote. Dostupné z: <https://apnews.com/article/climate-europe-elections-campaigns-climate-change-e8b1c22c9ef9475f9b6a86e87b93b6c0>.

Graf: Přeliv voličů mezi po sobě jdoucími parlamentními volbami, 2015 a 2019

Puoluevalinta kaksissa peräkkäisissä vaaleissa
Partival i två efterföljande val
Party choice in two consecutive elections

Zdroj: Ministry of Justice Finland³⁵

Sestavení vlády a následný vývoj

Předseda Sociálně demokratické strany Antti Rinne vytvořil koalici pěti stran: Sociálně demokratické strany, Strany středu, Strany zelených, Svazu levice a Švédské lidové strany. Jedním z prvních plánů nové vlády bylo zvýšení spotřební daně z benzínu a nafty a z tabákových a alkoholických výrobků, které umožní zvýšení veřejných výdajů. Vládní program z 6. června 2019 nesl název „Inkluzivní a konkurenceschopné Finsko – sociálně, ekonomicky a ekologicky udržitelná společnost“³⁶ a mezi jeho hlavní témata patřily uhlíkově neutrální Finsko, posilování vlády práva, rozvoj dopravních sítí, restrukturalizace sociálních a zdravotnických služeb či podpora vzdělanosti a inovací.³⁷

Dne 3. prosince 2019, ke konci předsednictví Finska v Radě Evropské unie, oznámil premiér Rinne svou rezignaci z důvodu obvinění, že během diskuse o stávce zaměstnanců poštovních služeb uvedl finský parlament v omyl. K zaměstnancům pošty, kteří v listopadu 2019 stávkovali kvůli svým

³⁵ The Finnish Voter, 2003-2019. Dostupné z: https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2020/12/OM_Suomalainen_aanestaja_2nd-edition_dec-2020.pdf, s. 15.

³⁶ Text dokumentu k dispozici na:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161664/Inclusive%20and%20competent%20Finland_2019.pdf?sequence=7&isAllowed=y

³⁷ Inclusive and Competitive Finland - a socially, economically and ecologically sustainable society. Dostupné z: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161664/Inclusive%20and%20competent%20Finland_2019.pdf?sequence=7&isAllowed=y.

pracovním podmínkám, se přidaly také odbory ze sektoru dopravy, což způsobilo krizi v celostátní dopravě. Finský letecký dopravce Finnair musel zrušit několik set letů. Dne 27. listopadu byla stávka ukončena, když odbory dosáhly svých cílů. Před premiérem na svůj post rezignovala Sirpa Paaterová, ministryně zodpovědná za dohled nad společnostmi vlastněnými státem. Uvedla totiž poslance v omyl, když nepřiznala, že dopředu věděla o plánech poštovní společnosti o přesunu části zaměstnanců na hůře placené smlouvy. Jak se ukázalo, bývalý šéf odborů Rinne o plánu taktéž věděl a ještě před stávkou dal plánu tichý souhlas.³⁸ Strana středu uvedla, že již v Anttiho Rinna jako v předsedu vlády nemá důvěru, a to jej přimělo k rezignaci. Někteří komentátoři však uvedli, že i v samotné Straně středu docházelo k politickým rozporům mezi pravicovým a levicovým křídlem. Premiér Rinne z levicového křídla navíc dle názorů jeho spolustraníků přispíval kvůli své neoblíbenosti u veřejnosti ke snižování preferencí jeho strany. Ve Straně středu tak mohl zároveň vzniknout tlak na odstoupení Rinneho z funkce.³⁹

Vzhledem k tomu, že se tak stalo jen sedm měsíců po volbách, a také díky faktu, že populistická Strana Finové v tu dobu vedla v průzkumech veřejného mínění, neměly vládní strany zájem o vypsání nových voleb. Sociálně demokratická strana zvolila na pozici předsedkyně vlády Sannu Marinovou, místopředsedkyni strany a v Rinneho vládě ministryni dopravy a komunikací. Nová vláda byla prezidentem jmenována 10. prosince 2019. Její směřování se výrazně nezměnilo, větší důraz byl však kladen na genderové otázky a novou politiku rodičovských dovolených.⁴⁰ V dubnu 2021 čelila vláda krizi pro neshody ohledně státního rozpočtu. Jedním z hlavních bodů, na kterých nepanovala shoda, bylo využívání rašeliny k výrobě energie. Rašelina se na výrobě energie ve Finsku podílí pěti procenty a zároveň přispívá deseti procenty k finským emisím skleníkových plynů.⁴¹ Je však považována za obnovitelný zdroj energie a pro obyvatele venkova je důležitým zdrojem příjmu. Právě voliči z venkovských částí země tvoří základnu Strany středu, která se na úpravě využívání rašeliny jako zdroje energie neshodla se Stranou zelených a hrozila odchodem z vlády. Ve vládě se však podařilo najít v této věci kompromis. V říjnu 2021 pak vláda Sanny Marinové úspěšně překonala sedmé hlasování o nedůvěře vládě, tentokrát kvůli změnám v imigrační politice, která měla být podle opozičních stran výrazně atraktivní pro osoby hledající azyl.⁴²

Zdroje

Finland election 2019: all you need to know about the landmark vote. In: *Euronews.com* [online]. Euronews. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2019/04/12/finland-election-2019-all-you-need-to-know-about-the-landmark-vote>

Finland election: Tough coalition talks after split poll. In: *Bbc.com* [online]. BBC [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47893264>

³⁸ Finnish PM Rinne resigns. Dostupné z: <https://yle.fi/news/3-11100374>.

³⁹ JÄRVINIEMI, Juuso. Finland sees its government collapse during its EU presidency - but shouldn't be ashamed.

⁴⁰ How has Finland's female-led government fared in its first year?. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/12/10/how-has-finland-s-female-led-government-fared-in-its-first-year>.

⁴¹ Finnish government avoids collapse. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/finland-government-sanna-marin-budget-compromise/>.

⁴² Finnish Government Survives Confidence Vote Over Immigration. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-10-22/finnish-government-survives-confidence-vote-over-immigration>.

Finland's largest political parties: National Coalition Party (Kokoomus – KOK). In:

Europarlamentti.info [online]. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z:

<https://europarlamentti.info/en/elections/political-parties/Finland-parties/>

Finland's Sipilä hopes to turn crisis into election reboot. In: *Politico.eu* [online]. Politico [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/finlands-juha-sipila-hopes-to-turn-crisis-into-election-reboot/>

Finland's government resigns over failed healthcare reform. In: *Bbc.com* [online]. BBC [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47496326>

Finnish government avoids collapse. In: *Politico.eu* [online]. Politico [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/finland-government-sanna-marin-budget-compromise/>

Finnish Government Survives Confidence Vote Over Immigration. In: *Bloomberg.com* [online]. Bloomberg [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-10-22/finnish-government-survives-confidence-vote-over-immigration>

Finnish PM Rinne resigns. In: *Yle.fi* [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://yle.fi/news/3-11100374>

How has Finland's female-led government fared in its first year?. In: *Euronews.com* [online]. Euronews [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2020/12/10/how-has-finland-s-female-led-government-fared-in-its-first-year>

Inclusive and Competitive Finland - a socially, economically and ecologically sustainable society: Programme of Prime Minister Antti Rinne's Government 6 June 2019. In:

Julkaisut.valtioneuvosto.fi [online]. 2019:25. Helsinki: Finnish Government, 2019, s. 226 [cit. 2021-11-12]. ISBN 978-952-287-760-4. ISSN 2490-0966. Dostupné z:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161664/Inclusive%20and%20competent%20Finland_2019.pdf?sequence=7&isAllowed=y

International Policy Declaration: The SDP's 46th Party Congress in Tampere 22.8.-24.8.2020 (unofficial translation). In: *Sdp.fi* [online]. Sosialidemokraatit [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://sdp.fi/en/international-policy-declaration/>

JÄRVINIEMI, Juuso. Finland sees its government collapse during its EU presidency - but shouldn't be ashamed. In: *Thenewfederalist.eu* [online]. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.thenewfederalist.eu/finland-sees-its-government-collapse-during-its-eu-presidency-but-shouldn?lang=fr>

Left Alliance. In: *Vasemmisto.fi* [online]. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://vasemmisto.fi/frontpage/>

Our Politics: Centre Party in EU. In: *Keskusta.fi* [online]. Keskusta [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://keskusta.fi/en/our-politics/centre-party-in-europe/>

Our Politics: Our Calling and Values. In: *Keskusta.fi* [online]. Keskusta [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://keskusta.fi/en/our-politics/our-calling-and-values/>

Our vision: the red-green future. In: *Vasemmisto.fi* [online]. [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://vasemmisto.fi/themes-and-values/our-vision-the-red-green-future/>

Parliamentary Elections 2015. In: *Tulospalvelu.vaalit.fi* [online]. Ministry of Justice - Information and Result Service [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: https://tulospalvelu.vaalit.fi/E-2015/en/tulos_kokomaa.html

Parliamentary Elections 2019. In: *Tulospalvelu.vaalit.fi* [online]. Ministry of Justice - Information and Result Service [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: https://tulospalvelu.vaalit.fi/EKV-2019/en/tulos_kokomaa.html

Parties and Elections in Europe: Finland [online]. In: . [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <http://www.parties-and-elections.eu/finland.html>

Politics. In: *Kd.fi* [online]. Christian Democrats [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <https://www.kd.fi/en/politics/>

Principles: The principles of social democracy adopted by the 38th Party Congress in Turku, 1999. In: *Sdp.fi* [online]. Sosialidemokraatit [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://sdp.fi/en/learn/principles/>

Riding populist wave, Finns Party nearly wins Finland vote. In: *Apnews.com* [online]. AP News [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/climate-europe-elections-campaigns-climate-change-e8b1c22c9ef9475f9b6a86e87b93b6c0>

Social Democrats win top vote in Finland election, followed by populist party. In: *Nationalpost.com* [online]. National Post [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://nationalpost.com/news/climate-change-social-care-are-top-issues-in-finnish-vote>

The Finnish Voter, 2003-2019. In: *Vaalitutkimus.fi* [online]. Ministry of Justice Finland [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: https://www.vaalitutkimus.fi/wp-content/uploads/2020/12/OM_Suomalainen_aanestaja_2nd-edition_dec-2020.pdf

The Finns Party Principle Program. In: *Perussuomalaiset.fi* [online]. The Finns Party [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2019/06/Periaateohjelma-19.10.2018_SU_In-English.pdf

The Finns Party's European Union Policy. In: *Perussuomalaiset.fi* [online]. The Finns Party [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2019/05/EUpolitiikkaENG_2019.pdf

The Greens in Finland. In: *Greens.fi* [online]. [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <https://www.greens.fi/the-greens-in-finland/>

The Swedish People's Party of Finland. In: *Sfp.fi* [online]. [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <https://sfp.fi/en/party/about-us/>

Towards victory for the Social Democrats in Finland?. In: *Robert-schuman.eu* [online]. Fondation Robert Schuman [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.robert-schuman.eu/en/eem/1796-towards-victory-for-the-social-democrats-in-finland>

Anotace/Annotation**Parlamentní volby ve Finsku 2019**

Dne 14. dubna 2019 proběhly ve Finské republice parlamentní volby. Volební výsledek byl velmi těsný, s rozdílem vždy jednoho získaného mandátu mezi politickými stranami na prvních třech příčkách. Vládu sestavila Sociálně demokratická strana. V prosinci 2019 však předseda vlády Antti Rinne rezignoval a na premiérském postu ho vystřídala místopředsedkyně Sociálně demokratické strany Sanna Marinová, která finskou vládu vede do současnosti. Tento text nejprve představuje politický a volební systém Finska, následuje popis vybraných finských politických stran a shrnutí politického vývoje od voleb v roce 2015. V další části se text věnuje předvolební kampani a výsledkům voleb v roce 2019. V závěru je popsán politický vývoj ve Finsku po volbách.

Klíčová slova

Finsko; parlament; volby

2019 Parliamentary Elections in Finland

On April 14, 2019, parliamentary elections were held in Finland. The results were very close – each of the parties on the top three positions differing only with one seat won. The government was formed by the Social Democratic Party. However, Prime Minister Antti Rinne resigned in December 2019 and was replaced by Sanna Marin, a Vice-Chairwoman of the Social Democratic Party, who has led the government until the present day. This text first introduces the political and electoral system in Finland, followed by a description of selected Finnish political parties and a summary of political developments since the 2015 elections. In the next part the text deals with the election campaign and election results in 2019. It concludes with a description of political developments in Finland after the elections.

Key words

Finland; parliament; elections

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

Název: Parlamentní volby ve Finsku 2019
 Autoři: Konvalinková, N., Buňatová, K.
 Číslo: Vybraná témata č. 24/2021
 Datum: listopad 2021

Klíčová slova:
 Finsko; parlament; volby

EDICE: VYBRANÁ TÉMATA

Typ edice: online, ISSN 2533-414X
 URL: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3>
 První vydání edice: leden 2005
 Frekvence vydání edice: nepravidelná
 Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
 Jazyk: CZ
 Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1